

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел./факс: 255-49-02

№ 04-28/12-233(58456)

" 12 " 03 2015 р.

Міністру юстиції України

Петренку П.Д.

Шановний Павле Дмитровичу!

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин 4 березня 2015 року провів слухання щодо проекту Національної стратегії у сфері прав людини. Метою проведення слухань було залучення якомога ширшого кола громадськості до обговорення цього важливого документа.

Комітет розглядає Стратегію як інструментарій суспільного значення, який може спрямувати енергію органів державної влади та громадських організацій для імплементації європейських стандартів з прав людини.

З огляду на це, вважаємо, що пропозиції, подані до тексту Стратегії громадськими організаціями мають бути почутими і максимально врахованими. Зокрема, йдеться про включення до тексту Стратегії питань дотримання міжнародного гуманітарного права, захисту прав цивільного населення в зоні військового конфлікту, встановлення відповідальності за військові злочини, забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, посилення парламентського контролю, захисту прав корінних народів та ЛГБТ-спільноти.

Окремо варто відзначити, що в Стратегії не знайшли своє відображення міжнародно-правові зобов'язання України, які, у свою чергу, і є тими «міжнародно-правовими механізмами» для захисту громадян України. Попри те, що їх виконання є актуальним у світлі нових викликів, які постали перед нами після воєнного вторгнення Російської Федерації. У першу чергу, варто згадати ратифікацію Римського статуту Міжнародного кримінального суду та Конвенції ООН для захисту всіх осіб від насильницьких зникнень.

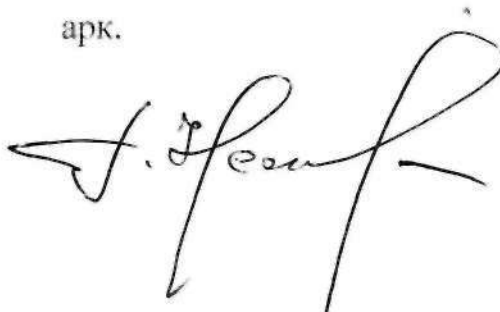
Також заслуговує на увагу пропозиція більшості учасників слухань щодо необхідності затвердження Національної стратегії у сфері прав людини законом України.

Подасмо у додатку пропозиції, висловлені представниками міжнародних організацій та громадського правозахисного сектору при обговоренні Стратегії.

Додаток: згадане на арк.

З повагою,

Голова Комітету

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'G.M. Neмиря', written in a cursive style.

Г.М.Немиря

Першій заступниці Міністра Юстиції України
Севостьяновій Н. І.

Голові Комітету Верховної Ради України
З питань прав людини, національних меншин
і міжнародних відносин
Немирі Г.М.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Представництво «Амнесті Інтернешнл Лімітед»
ЄДРПОУ 26612284
Поштова адреса: 04050, м. Київ
вул. Дегтярівська, 3А
Тел.: (044) 483 26 06 E-mail: info@amnesty.org.ua
Факс: (044) 483 26 01 Web: www.amnesty.org.ua

06 березня 2015 р.

Amnesty International в Україні вітає ініціативу щодо розробки Національної стратегії у сфері прав людини (надалі – Стратегія), а також зусилля направлені на розробку проекту Стратегії. Додатково хочемо висловити вдячність за можливість надану громадським організаціям бути залученими до процесу розробки Стратегії.

Ми ознайомилися з проектом Стратегії і хотіли б висловити деякі коментарі щодо змісту стратегії, а також щодо процедури її розробки, ухвалення та Плану дій.

ЗМІСТОВІ КОМЕНТАРІ ДО ПРОЕКТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Коментар №1.

В країні, де триває збройний конфлікт не можна не згадати про порушення міжнародного гуманітарного права та воєнні злочини. Понад 6000 осіб загинуло в ході конфлікту на східній Україні за оцінками ООН станом на початок березня 2015 року. Багато випадків смертей цивільних сталися внаслідок безладного застосування сили обома сторонами, зокрема, в результаті некерованого використання артилерії, включно з мінометної та ракетної у цивільних зонах, що у певних випадках є прямим порушенням міжнародного гуманітарного права. Так, і одна, і друга сторони розташовували війська, озброєння та інші військові об'єкти в житлових районах. Обидві сторони не змогли вжити прийнятних запобіжних заходів для захисту цивільних осіб, чим порушили закони війни.

Окрім того, існують прямі докази та численні показання, то мали місце воєнні злочини, включно з викраденнями та незаконним позбавленням волі, катування та жорстоке поводження, позасудові страти.

Amnesty International виявила мало ознак того, що будь-яка зі сторін сторони серйозно розслідували заявлені порушення міжнародного гуманітарного права і можливі воєнні злочини, вчинені їхніми представниками.

Головною метою міжнародного гуманітарного права є захист цивільного населення, яке зараз страждає, зокрема, від невибіркових обстрілів, від воєнних злочинів, які залишаються непокараними.

Саме тому ми наполягаємо, щоб **захист цивільного населення під час збройного конфлікту та дотримання міжнародного гуманітарного права і протидія безкарності за воєнні злочини та інші порушення міжнародного гуманітарного права**, були включені до Стратегії, як мета.

Як очікувані результати мають бути:

- обізнаність задіяних до АТО з положеннями МГП та відповідальністю;
- наявність ефективного механізму розслідування скарг про воєнні злочини та інші порушення міжнародного гуманітарного права ;
- ратифікація Римського Статуту.

Коментар №2.

В проекті Стратегії є розділ «Подолання дискримінації». Проте, зважаючи на те, що також в проекті Стратегії є розділи, які присвячені захисту прав окремих категорій, такий як національні меншини, люди з інвалідністю, то доцільно додати розділ про **захист прав людини для ЛГБТ спільноти**.

Шокуючі злочини на ґрунті ненависті, нездатність забезпечити реалізацію фундаментального права на свободу мирних зібрань, агресивна та дискримінаційна риторика зі сторони посадових осіб — це лише частина того, з чим стикаються люди в Україні тільки через свою сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність.

Тема дискримінації ЛГБТ є своєрідним табу, «сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність» так і не вдалося внести в перелік заборонених для дискримінації підстав на законодавчому рівні.

Захист ЛГБТ від дискримінації в якості окремої мети в Стратегії, це прекрасна можливість продемонструвати, що Україна твердо обрала курс на європейську інтеграцію та прибічність європейським принципам забезпечувати рівними правами усіх, незважаючи, зокрема, на їх сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність.

КОМЕНТАРІ ЩОДО ПРОЦЕСУ РОЗРОБКИ ТА УХВАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ:

Важливо, щоб Стратегія була справжнім дороговказом для усіх органів влади та лягали в основу державної політики. Всі органи влади повинні розуміти та усвідомлювати відповідальність, покладену на них щодо реалізації стратегії. Саме тому Стратегія має бути затверджена на найвищому рівні, бажано Законом України, прийнятим Верховною Радою України.

Надзвичайно важливо в цьому контексті також мати дієві механізми моніторингу та оцінки стану реалізації Стратегії.

Щодо розробки Плану дії, то доцільно проаналізувати недоліки процесу розробки Стратегії, щоб уникнути їх під час роботи над Планом дій. Зокрема, пропонуємо продумати план (road map) розробки Плану дій та проінформувати завчасно всіх зацікавлених осіб про те, яким буде процес

розробки Плану дій, зокрема, як, коли та яким чином громадські організації та експерти з прав людини можуть бути задіяними.

З повагою,

Директор Amnesty International в Україні

Тетяна Мазур

ВСЕУКРАЇНСЬКА СПІЛКА
РАДА ЛГБТ-ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ

Тел.: +380 (44) 296-34-24, +380 (50) 315-54-57 • E-mail: info@lgbt-rada.org.ua
Поштова адреса: 02100, м. Київ-100, а/с 173

N 08/03
м. Київ, 3 березня 2015 р.

Голові Комітету Верховної Ради України з
питань прав людини, національних меншин і
міжнародних відносин Немирі Г.М.
вул. М. Грушевського, 5, м. Київ 01008

**Українська Національна стратегія в сфері прав людини:
ВАЖЛИВО ВКЛЮЧИТИ ЛГБТ ПИТАННЯ!**

Шановний Григорію Михайловичу!

Як відомо, зараз готується проект Національної стратегії в сфері прав людини. Цей 5-7-річний план може стати документом, націленим на ефективний захист прав людини в Україні. Однак ми – активісти української ЛГБТ спільноти – хочемо привернути увагу всіх зацікавлених сторін до необхідності в явній формі включити в цю стратегію чіткі завдання, спрямовані на реалізацію прав людини щодо лесбійок, геїв, бісексуалів і трансгендерних людей (ЛГБТ).

На жаль, ми повинні констатувати, що ЛГБТ люди в Україні є однією з найбільш уразливих соціальних груп, щодо якої широко поширені упередження, нетерпимість, дискримінація, насильство та інші порушення прав людини. Наші права ігноруються і порушуються на політичному, законодавчому та соціальному рівнях. Гомофобна риторика активно використовувалася політиками в минулому. На жаль, ми не бачимо ознак того, що нова влада якось поліпшила своє ставлення до питань, пов'язаних з ЛГБТ. Так, у травні 2014 р. уряд і Верховна Рада відмовилися включити заборону на дискримінацію за ознакою сексуальної орієнтації в трудове законодавство, навіть незважаючи на те, що це є прямим зобов'язанням України згідно Угоди про асоціацію з ЄС. ЛГБТ спільнота і активісти постійно стикаються зі злочинами на ґрунті ненависті; останні приклади – підпал київського кінотеатру «Жовтень» і напад праворадикальних бойовиків на кінотеатр «Кінопанорама» під час показу в них фільмів на ЛГБТ тематику. При цьому показово, що правоохоронні органи побачили в цьому «просте хуліганство» хоча нападники відверто декларували свої гомофобні мотиви. За останній рік агресивні напади були скоєні на всі гей-клуби Києва, а також на ЛГБТ заклади та заходи в Одесі та Львові. Рівень гомофобної агресії та дискримінації в українському суспільстві всі останні роки не демонструє жодних ознак зниження – що й не дивно, зважаючи на те, що майже всі державні органи ігнорують будь-які пропозиції та зауваження ЛГБТ спільноти, ніколи не засуджують гомофобне насильство і дискримінацію та всіляко уникають навіть будь-якого згадування цих проблем.

На наш превеликий жаль, в ході обговорення проекту Національної стратегії ми бачимо явні ознаки того, що права ЛГБТ людей будуть знову повністю проігноровані. Ми не можемо погодитись із тим, що згадка про "всі захищені ознаки" в п. 9 "Подолання дискримінації" достатня для захисту прав та інтересів ЛГБТ в Україні. По-перше, ні сексуальна орієнтація, ні гендерна ідентичність не згадуються в українському національному законодавстві в якості захищених ознак; по-друге, сумний досвід всіх років незалежності України наочно демонструє, що ця проблема потребує окремої уваги. Гомофобія буквально в'їлася в масову свідомість українського суспільства – зокрема, завдяки невтомним зусиллям наших церков і політиків. Її викоренення буде складним процесом, що потребує великих зусиль та цілого комплексу заходів з боку держави. Ця проблема вже стоїть на заваді процесу євроінтеграції України, і щодалі, заважатиме йому все сильніше.

У зв'язку з цим ми звертаємося до авторів документа, учасників робочих груп з обговорення проекту стратегії, представників українських та міжнародних правозахисних організацій, всіх зацікавлених сторін, які можуть вплинути на українську владу – **захист прав людини щодо ЛГБТ мусить стати окремим пунктом Національної стратегії в сфері прав людини**. В Стратегії окремо згадане подолання гендерної нерівності (п. 10) і права таких уразливих груп, як національні меншини (п. 12), люди з інвалідністю (п. 18), діти (п. 19), біженці, особи, які потребують додаткового захисту, та особи без громадянства (п. 20), учасники АТО (п. 21), ВПО (п. 22), особи, що приживають на окупованій чи непідконтрольній території (пп. 23, 24). Всі ці вразливі групи мають спеціальне законодавство, що передбачає захист їх прав та інтересів. Українські ЛГБТ, які потерпають від розпалювання ворожнечі до них, соціальної стигматизації та пов'язаних з цим насильством і дискримінацією, досі не мають жодного документу, що передбачає державну політику з урахування та захисту своїх прав, а національне законодавство не просто ігнорує їхні права, а навіть відверто дискримінує їх порівняно з гетеросексуальною більшістю. Такий стан речей був цілком зрозумілим для відсталого пострадянської держави, але є абсолютно неприпустимим для сучасного європейського суспільства.

Отже, на нашу думку, Стратегія повинна містити окремий розділ про забезпечення рівних прав для ЛГБТ, в якому, зокрема, передбачати такі положення:

- 1) Законодавча заборона в явній формі на дискримінацію за ознакою сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності в усіх сферах життя, що регулюються законом. Усунення дискримінаційних положень щодо ЛГБТ із чинного законодавства. Запровадження правового інституту реєстрованого партнерства, в основних рисах аналогічного до шлюбу, для сімейних пар будь-якої статі (одно- і різностатевих).
- 2) Злочини за мотивами гомофобії чи трансфобії повинні ідентифікуватися як злочини на ґрунті ненависті на законодавчому рівні, належним чином розслідуватися і каратися. Українське законодавство явним чином має заборонити розпалювання ворожнечі та ненависті за ознаками сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності
- 3) Базові знання щодо сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності з точки зору сучасної науки мають бути включені в учбові плани всіх загальноосвітніх закладів України, а також до навчальних курсів вищої освіти та підвищення кваліфікації по спеціальностям, що передбачають освітню, просвітницьку, педагогічну, психологічну, медичну, соціальну та правоохоронну роботу. Виховання учнів та студентів повинно включати до себе толерантне ставлення до ЛГБТ.

Якщо ці питання будуть знову замовчані, ЛГБТ в українському суспільстві залишатимуться людьми другого ґатунку, а Україна – частиною "пострадянського простору", "Русского міра", "євразійської цивілізації"; називати цей феномен можна різними словами, але його сутність від цього не змінюється. Надалі відкладати вирішення проблем ЛГБТ в Україні неможливо. Час починати негайне реформування української держави і суспільства за сучасними європейськими зразками, і те, в якому вигляді буде ухвалена Національна стратегія у сфері прав людини, само по собі продемонструє, на які зразки насправді орієнтується нова українська влада – європейські чи радянсько-російські.

Координатор з прав людини для ЛГБТ –
співкоординатор Ради ЛГБТ-організацій України

Андрій Маймулахін

хх. Забезпечення рівних прав та можливостей для ЛГБТ

З моменту скасування кримінального переслідування за мужолозство (1991 р.), в Україні не зроблено практично нічого для подолання законодавчої та фактичної нерівності ЛГБТ. Держава повністю ігнорує цю проблему і не робить нічого для боротьби проти розповсюдженої гомофобії/трансфобії. Українське законодавство має позбутися дискримінаційних щодо ЛГБТ положень та явним чином заборонити дискримінацію за ознаками сексуальної орієнтації та ґендерної ідентичності, а українське суспільство потребує всеосяжних комплексних заходів з інформування по питаннях, що стосуються ЛГБТ, та боротьби проти гомофобії/трансфобії.

Стратегічна мета

Подолання гомофобії та фактичної дискримінації проти ЛГБТ в усіх сферах суспільного життя.

Очікувані результати

- з українського законодавства усунуто всі дискримінаційні стосовно ЛГБТ положення;
- українське законодавство явним чином забороняє дискримінацію і розпалення ворожнечі та ненависті за ознаками сексуальної орієнтації та ґендерної ідентичності;
- запроваджено інститут реєстрованого партнерства, в основних рисах аналогічний до шлюбу, для сімейних пар будь-якої статі (одно- і різностатевих);
- в процесі навчання всі учні в Україні отримують базові сучасні знання з питань сексуальної орієнтації та ґендерної ідентичності; виховання учнів включає в себе толерантне ставлення до ЛГБТ;
- питання сексуальної орієнтації та ґендерної ідентичності включені до базових навчальних курсів вищої освіти та підвищення кваліфікації по спеціальностям, що передбачають освітню, просвітницьку, педагогічну, психологічну, медичну, соціальну та правоохоронну роботу.

"03" березня 2015 р. № 7-03/15

**Голові Комітету Верховної Ради
України з питань прав людини,
національних меншин і
міжнаціональних відносин
НЕМИРІ Г. М.**

*Про пропозиції щодо забезпечення
свободи совісті та віросповідання*

Шановний Григорію Михайловичу!

У зв'язку з проведенням комітетських слухань 4 березня 2015 року щодо проекту Національної стратегії у сфері прав людини, громадська організація «Інститут релігійної свободи» підготувала свої пропозиції до цього документу.

Вважаємо важливим доповнити запропонований проект окремим розділом «Забезпечення свободи совісті та віросповідання» з метою відображення актуальних питань утвердження в Україні фундаментального права на свободу думки, совісті та релігії, гарантованого міжнародними документами та Конституцією України.

Просимо врахувати додані пропозиції у фінальній версії проекту Національної стратегії у сфері прав людини.

Додаток на 2 аркушах.

З повагою,

**Виконавчий директор ІРС,
член робочої групи з підготовки
проекту Національної стратегії
у сфері прав людини**

M. C. Vasich

М. С. ВАСІН

ПРОПОЗИЦІЇ
Інституту релігійної свободи
до проекту Національної стратегії у сфері прав людини

Доповнити проект Національної стратегії у сфері прав людини окремим розділом «Забезпечення свободи совісті та віросповідання» з метою відображення актуальних питань утвердження в Україні фундаментального права на свободу думки, совісті та релігії, гарантованого міжнародними документами та Конституцією України.

«Забезпечення свободи совісті та віросповідання»

Законодавство України про свободу совісті та релігійні організації потребує вдосконалення з метою усунення колізій та двозначностей, які призводять до зловживань та неоднозначної правозастосовної практики. З метою відходу від радянських стереотипів по відношенню до ролі церкви (релігійних організацій) у суспільстві необхідним вбачається прийняття Закону «Про концепцію державно-конфесійних відносин в Україні», який має стати дороговказом для подальшого реформування цієї сфери з впровадженням найкращих практик демократичних країн.

Стратегічна мета

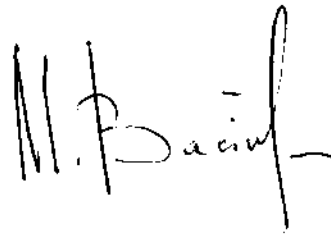
Забезпечити практичну реалізацію гарантованого Конституцією України права на свободу світогляду і віросповідання шляхом усунення дискримінаційних норм та законодавчого розширення обсягу прав віруючих і релігійних організацій у різних сферах суспільного життя.

Очікувані результати:

- прийняття Закону України «Про концепцію державно-конфесійних відносин в Україні» на підставі проекту, узгодженого з Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій;
- запровадити інститут капеланства (душпастирства) в Збройних Силах України та інших військових формуваннях, у закладах пенітенціарної системи та попереднього утримання арештованих, у медичних закладах;
- забезпечення конституційного права громадян на заміну військового обов'язку альтернативною (невійськовою) службою, в тому числі під час мобілізації (*зміни до Законів України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» і «Про альтернативну (невійськову) службу», до Постанови Кабінету Міністрів України від 10.11.1999 року № 2066*);
- усунути дискримінацію за релігійною ознакою в реалізації конституційного права на мирні зібрання, зокрема, встановити повідомний порядок проведення мирних зібрань релігійного характеру відповідно до статті 39 Конституції України (*зміни до ч. 5 статті 21 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації»*);

- закріплення законодавчих гарантій свободи батьків і у відповідних випадках законних опікунів забезпечувати релігійне і моральне виховання своїх дітей відповідно до своїх власних переконань, як це передбачено у ч. 4 статті 18 Міжнародного пакту ООН про громадянські і політичні права;
- надання релігійним організаціям права засновувати навчальні заклади державного стандарту освіти різних форм і рівнів акредитації разом із забезпеченням принципу “гроші за учнем” у діяльності приватних навчальних закладів *(зміни до законодавства у сфері освіти)*;
- розробка та прийняття закону про повернення культового майна релігійним організаціям відповідно до зобов’язань України перед Радою Європи, на підставі якого затвердити державну програму поетапного повернення релігійним організаціям експропрійованого радянською владою культового майна та механізми компенсації його вартості;
- автоматичне внесення зареєстрованих релігійних організацій до Реєстру неприбуткових установ та організацій, а також визначення чітких підстав для ухвалення рішення про їх вилучення з цього Реєстру.

**Виконавчий директор ІРС,
член робочої групи з підготовки
проекту Національної стратегії
у сфері прав людини**

М. С. ВАСІН

“03” березня 2015 р.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ СОЮЗ

Міжнародна громадська організація

Міжнародна громадська організація "Інтернаціональний Союз"
вул. Дегтярівська, 27Т, м. Київ, 04119, тел.: +38 (044) 390-57-88, факс +38 (044) 390-57-80
Web: interunion.org.ua e-mail: iu@interunion.org.ua

№ 02-12

від 09 березня 2015 р.

**Голові Комітету Верховної
ради України з прав людини,
національних меншин та
міжнародних відносин**

Немирі Г.М.

Щодо надання пропозицій до удосконалення
Національної Стратегії у сфері прав людини та
Національного плану дій з її реалізації

Шановний Григорію Михайловичу!

МГО «Інтернаціональний союз» засвідчує Вам свою глибоку повагу та за результатами комітетських слухань, які пройшли 04 березня 2015 року, має честь повідомити Вас про наступне.

Процес роботи над проектом Національної Стратегії у сфері прав людини (далі – Стратегії) та Національного плану дій з її реалізації (далі – Плану дій) потребує усунення координаційних та організаційних недоліків, які заважають отриманню кращого результату, а саме:

- Існує необхідність чіткого визначення процедури погодження та схвалення пропозицій членами тематичних підгруп та Робочої групи в цілому;

- Визначення та закріплення списку членів усіх тематичних підгруп Робочої групи;

- Удосконалення роботи тематичних підгруп та обговорення пропозицій шляхом створення електронних робочих груп та відповідних розсилок для спрощення роботи;

- Надання можливості групам самостійно визначати періодичність їх робочих засідань в проміжках між загальними офіційними засіданнями Робочої групи (в умовах стислих термінів роботи над пропозиціями існує потреба зустрічатись частіше ніж пропонує Мініст);

- Створення окремої групи з питань захисту прав корінних народів, національних меншин та кочових народів України в рамках 5-ої тематичної підгрупи «Громадянські свободи і політичні права» для роботи над проектом Плану дій з реалізації зазначеної Стратегії. На черговому засіданні цієї групи, яке відбулось 23 лютого 2015 року таку нашу пропозицію було підтримано присутніми членами групи.

Щодо тексту проекту Стратегії у цілому:

- Вирішення принципового питання стосовно того, яким чином будуть представлені різні права національних меншин, корінних та кочових народів у Стратегії, а також питання дискримінації: виключно в одному пункті, або із зазначенням кожного права в окремому пункті Стратегії. Структуризація цього питання має особливе значення, тому що позиція Міністерства юстиції України щодо лаконічності та мінімізації викладеного у Стратегії, суттєво скорочує представлення прав та очікувані результати в п. п. 9, 12. та у Стратегії в цілому.

- п.9 про дискримінацію та п. 12 про права національних меншин потребують значного доопрацювання з визначенням системних проблем та нових викликів, включаючи захист прав та інтересів корінних та кочових народів.

Окрім цього, окремого обговорення вимагають пропозиції Української гельсінської спілки з прав людини, щодо п. 12. викладені у проекті Стратегії та подані на розгляд Комітету листом від 03 березня 2015 р., № 03/03-20 (3194).

Правовий статус корінних народів України досі не врегульовано нормативно-правовими актами України. Закон України про національні меншини України від 1992 року та Декларація прав національностей України від 1991 року взагалі не містять термін «корінні народи».

Приймаючи до уваги те, що окрім кримсько-татарського народу «корінними народами» себе вважають русини, кримчаки, караїми та інші етнічні групи, які проживають на території України, ми бажаємо звернути Вашу увагу на те, що прийняття правки у редакції, запропонованої УГСПЛ може викликати прогнозовану хвилю обурення серед інших етнічних груп України.

Виділення лише кримсько-татарського народу, як корінного у Стратегії, може розглядатись представниками інших етнічних груп, як порушення ст. 24. Конституції України щодо привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Питання правового статусу корінних народів та висування представниками організацій окремих етнічних груп вимог щодо визнання цих груп корінними народами України потребує конституційного та правового врегулювання.

Понятійний апарат, якій застосовується у сфері етнополітики на часі викликає значене незадоволення представників етнічних груп та потребує оновлення.

Зняття напруженості повинно відбуватись шляхом чіткого визначення відповідної термінології, яка буде характеризувати представників етнічних груп замість терміну «національні меншини» або «мали народи», які сприймаються представниками етнічних груп як дискримінаційні, визначення термінів «корінні» та «кочові» народи та їх правове врегулювання.

Такі зміни у термінології повинні мати правове закріплення та відбуватись шляхом ініціювання внесення відповідних пропозицій щодо змін до Закону України «Про національні меншини України» та на розгляд Конституційної Комісії з метою подальшого внесення змін до Конституції у частині визначення термінології, яка вживається для регулювання етнополітичних відносин.

Парламентський Комітет з прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин та розробкою Концепції державної етнополітики має усі необхідні повноваження для того, щоб ініціювати вищезазначені зміни.

Зважаючи на вище викладене, пропонуємо викласти п. 12 у наступній редакції:

12. Забезпечення прав корінних народів, національних меншин та кочових народів України.

Законодавство у сфері національних меншин потребує удосконалення та приведення у відповідність до норм міжнародного права, врахування тематичних рекомендацій та висновків міжнародних організацій щодо України, визначення термінології, правового врегулювання статусу корінних та кочових народів України, налагодження системи моніторинг та аналізу у сфері етнополітики, вироблення сучасної регіональної етнополітики в рамках децентралізації та посилення діалогу між державними органами місцевого самоврядування та етнічними групами регіонів України.

Стратегічна мета

Знижено високий потенціал незадоволення етнонаціонального громадянського суспільства державною політикою у сфері міжнаціональних відносин та регіонального розвитку. Врегульовано інституційно-правові механізми реалізації державної етнополітики, визначено засади концепції багатокультурного суспільства та об'єднання нації, створено ефективну систему забезпечення та захисту прав корінних народів, національних меншин та кочових народів України, відбувається системний моніторинг та аналіз міжетнічної й культурної взаємодії, зміцнюється міжкультурний діалог між етнонаціональними групами та

державоутворюючою нацією, підтримуються толерантні міжнаціональні відносини в українському суспільстві.

Очікувані результати:

- Переосмислено комплекс проблем, існуючих в етнонаціональній сфері, вироблено новий підхід до реалізації етнополітики з урахуванням нових соціально-політичних викликів демократичному та геополітичному розвитку країни;
- Вироблено консолідаційну стратегію об'єднання українського суспільства;
- Розроблено цілісну систему впровадження ефективних політико-адміністративних технологій з метою реалізації державної етнополітики, як на національному так і регіональному рівнях, включаючи вдосконалення взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування з інститутами етнічного громадянського суспільства;
- Створено ефективний механізм забезпечення, захисту прав корінних народів, національних меншин та кочових народів України, включаючи систему забезпечення громадянської рівноправності. Запроваджено ефективний державний інституційний механізм моніторингу та забезпечення прав меншин;
- Проведено аналіз реалізації права меншин на участь в публічному та соціально-політичному житті, на основі якого розроблені (пілотні) механізми для покращення реалізації цього права;
- Забезпечено інституціональну складову реалізації державної етнополітики, відпрацьовано механізми зворотного зв'язку між владою та етнонаціональним суспільством, знижено етнонаціональну напругу у регіональні площині;
- Створено ефективний механізм для участі національних меншин у суспільно-політичному житті країни та в демократичних процесах прийняття владних рішень;
- Розроблено нова мовну політика і прийнятий закон, що бере до уваги міжнародні стандарти захисту прав національних меншин, а також їх потребу в інтеграції;
- Розроблено та впроваджуються дієві інструменти з протидії національній, мовній, релігійній дискримінації та мові ворожнечі;
- Проводиться політика міжнаціональної толерантності;
- Розроблений і впроваджений прозорий механізм державної підтримки ЗМІ на мовах меншин.

Редакцію пунктів проекту Стратегії у сфері прав людини, які на нашу думку стосуються інтересів та захисту прав корінних народів, національних меншин та кочових народів України, наведено у додатку до цього листа.

Окремим пунктом у проекті Стратегії (після п.12) пропонуємо винести питання протидія ксенофобії, розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі.

Крім цього, пропонуємо Комітету звернутись до Президента України з пропозицією додаткового доопрацювання Стратегії після завершення роботи над Планом дій з її реалізації з метою удосконалення зв'язків між цими документами.

Враховуючи вищевикладене, пропонуємо доопрацювати проект Стратегії у частині, що стосується забезпечення прав корінних народів, національних меншин та кочових народів України та скликати позачергове засідання тематичної підгрупи разом із Комітетом ВРУ з питань прав людини, національних меншин та міжнародних відносин для остаточного обговорення та узгодження пропозицій до проекту Стратегії.

Додаток. 1. Пропозиції щодо окремих пунктів проекту Національної Стратегії у сфері прав людини на 6 арк. в 1 прим.

2. Загальні пропозиції МГО «Інтернаціональний союз» щодо принципів розробки проекту Національної Стратегії у сфері прав людини на 10 арк. в 1 прим.

З повагою

Голова правління

Л.О. АБРАМОВИЧ

Додаток
до вих. листа № 02-12
від 09.03.15

Пропозиції щодо редакцій положень проекту Національної Стратегії у сфері прав людини

4. Забезпечення права на справедливий суд, реформування судової системи

Неналежним чином забезпечується право на справедливий суд. Законодавство у сфері судочинства та практика його застосування не відповідають міжнародним стандартам і потребують комплексного перегляду та вдосконалення.

Стратегічна мета:

Створення ефективної системи захисту прав людини і основоположних свобод через забезпечення права на справедливий суд. Забезпечення доступності та ефективності судочинства, незалежність судової системи відповідно до міжнародних стандартів.

Очікувані результати:

- усунуто недоліки процесуального законодавства, що забезпечує здійснення ефективного судочинства у розумні строки, послідовну судову практику;
- судові рішення виконуються у розумні строки, зокрема через запровадження альтернативного державному інституту виконання судових рішень;
- спрощено судову систему та посилено її інституційну спроможність;
- деполітизовано процеси формування суддівського корпусу та притягнення суддів до відповідальності приведено у відповідність до міжнародних стандартів;
- спрощено доступ до правосуддя;
- **забезпечено доступ до справедливого правосуддя представникам національних меншин, іноземцям та особам без громадянства;**
- удосконалено систему судового самоврядування;
- забезпечено гарантії професійної діяльності адвокатів;
- безоплатна правова допомога надається, крім кримінальних справ, також у цивільних та адміністративних справах;
- розподіл справ між суддями здійснюється виключно автоматизованою системою;
- впроваджено інститут конституційної скарги;
- забезпечення рівного доступу жінок до правосуддя;
- забезпечення доступу до правосуддя для дітей відповідно до європейських стандартів.

5. Реформування правоохоронних органів

Велика відповідальність за порушення прав людини в Україні лежить на недосконалій правоохоронній системі, структура та методи виконання функцій якої за багатьма критеріями не відповідають зростаючим потребам суспільства та загальновизнаним міжнародним демократичним стандартам. У зв'язку з останніми подіями в політичному житті України спостерігається високий рівень сподівань суспільства на кардинальні зміни у сфері забезпечення як особистої безпеки людини, захисту її прав, так і охорони громадського порядку, ліквідації у правоохоронних органах корупції, перетворення їх з органів репресій на органи захисту прав людини.

Стратегічна мета:

Створення незалежної, об'єктивної, ефективної, прозорої та орієнтованої на захист прав людини системи органів кримінальної юстиції та органів правопорядку.

Очікувані результати:

- реформовано органи правопорядку на засадах децентралізації та деполітизації;
- зміцнено незалежність, самоврядність та неупередженість прокурорів;
- створено незалежний механізм ефективного розслідування у кожному випадку подання скарги на порушення прав людини органами правопорядку та притягнення винних до відповідальності;
- посилено довіру до правоохоронних органів з боку громадян;
- створено дієві механізми із запобігання «етнічного профайлінгу»;
- забезпечується моніторинг стану дотримання прав представників етнічних та релігійних меншин, іноземців та осіб без громадянства у діяльності правоохоронних органів.
- встановлено додаткові гарантії підозрюваному та обвинуваченому від незаконних дій;
- впроваджено пробацію та забезпечено її належне функціонування;
- встановлено судовий контроль за продовженням строків розслідування злочинів, включаючи злочини на ґрунті ненависті;
- забезпечено розвиток діяльності національного превентивного механізму;
- впроваджується прозорий підхід до кадрових призначень на усіх рівнях;

9. Подолання дискримінації.

Практична реалізація антидискримінаційного законодавства ускладнюється через існуючі у суспільстві упередження та стереотипи, відсутній ефективний механізм реалізації права не бути підляним дискримінації.

Стратегічна мета

Подолання дискримінації за усіма захищеними ознаками в усіх сферах суспільного та приватного життя, розробка і впровадження ефективних механізмів із запобігання та протидії дискримінації.

Очікувані результати:

- визначено основні принципи державної політики у сфері подолання дискримінації.
- прийнято комплексне законодавство, спрямоване на заборону дискримінації у всіх сферах;
- налагоджено координацію дій органів влади у сфері протидії дискримінації;
- забезпечено ефективний механізм захисту та протидії усім формам дискримінації та створено контрольні механізми за дотриманням антидискримінаційних норм у суспільстві, з урахуванням міжнародних рекомендацій та директив;
- створено систему захисту прав осіб, які постраждали від будь-яких проявів дискримінації.
- розроблено гнучку систему відповідальності за дискримінацію, із встановленням неухильності відповідальності та пропорційного покарання з наданням можливості жертві дискримінації отримати належну компенсацію за порушення своїх прав;
- здійснюється контроль за діяльністю органів влади та місцевого самоврядування у сфері протидії дискримінації;

- введено процедуру реєстрації повідомлень про правопорушення, що можуть містити ознаки дискримінації;
- надається безкоштовна правова допомога жертвам дискримінації.
- здійснюється збір інформації про факти дискримінації, дії органів влади та надану допомогу жертвам дискримінації. Проводиться їх аналіз, узагальнення та оприлюднення статистики про дискримінаційне становище осіб чи груп осіб за різними ознаками;
- проводиться навчання працівників правоохоронних органів щодо питання розслідування правопорушень, заснованих на дискримінації;
- реалізуються програми систематичного навчання у сфері підвищення обізнаності з теми рівності, толерантності та недискримінації.
- знизено рівень дискримінації в суспільстві.

13. Протидія ксенофобії, розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі. (пропонуємо новий пункт у проєкт Національної стратегії)

Відсутній дієвий механізм адміністративної та кримінальної відповідальності за застосування мови ворожнечі, розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі, відсутня система захисту прав осіб, які постраждали від злочинів на ґрунті ненависті, відсутні умови для закінчення слідства у зв'язку із труднощами у частині доведення провини та відсутності державного інституту експертів щодо визнання скоєння злочину, низький рівень забезпечення доступу до справедливого правосуддя в органах системи судочинства.

Стратегічна мета:

Визначено основні принципи державної політики та розроблено керівні принципи у сфері подолання ксенофобії, розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі. Внесено зміни до відповідних законодавчих актів та механізмів їх впровадження з метою забезпечення доступу до засобів захисту прав для осіб, які постраждали від злочинів на ґрунті ненависті. Створено дієвий механізм протидії розпалювання міжнаціональної ворожнечі та переслідування людей за етнічною ознакою. Знизено рівень ксенофобії у суспільстві та зменшено кількість правопорушень, вчинених на ґрунті ненависті.

Очікувані результати:

- прийнято комплексне законодавство, спрямоване на заборону ксенофобії, розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі;
- забезпечено ефективний механізм захисту та протидії ксенофобії, розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі;
- створено публічний діалог, підвищено рівень залучення громадських організацій до процесів формування та впровадження державних політик з запобігання та протидії ксенофобії, розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі;
- змінено систему покарання та посилено відповідальність за скоєння злочинів на ґрунті расової ненависті, промов ненависті та розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті, приниження національної честі та гідності або образу почуттів громадян України у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями, включаючи пряме чи непряме обмеження прав громадян за ознаками раси, кольору шкіри, етнічного походження;
- посилено правозахисну діяльність органів прокуратури у сфері протидії проявам расової та релігійної нетерпимості, ксенофобії;
- проводиться моніторинг діяльності органів внутрішніх справ щодо злочинів, скоєних на ґрунті нетерпимості та ефективності їх розслідування; стану та термінів

розгляду звернень громадян щодо порушення їх прав і свобод та законності вирішення таких скарг.

- створено умови для подолання труднощів з підтвердженням мотиву та умисності дій правопорушника під час скоєння злочинів на ґрунті расової ненависті;

- засновано інститут офіційних експертів у сфері міжнаціональних відносин, які класифікують та надають відповідні експертні висновки щодо визнання вчинення правопорушень та злочинів на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі, включаючи відповідні дії та вислови, як такі, що підпадають під дію ККУ для створення умов закінчення слідства, (*висновок про наявність у діях або висловах певних форм ненависті приниження, образи національної честі і гідності намірів посягти міжетнічну ворожнечу*)

- впроваджуються системні освітні заходи із підвищення обізнаності працівників правоохоронних органів у сфері розуміння прав людини, подолання стереотипів, ксенофобії та розпалювання міжетнічної ворожнечі;

- підвищується рівень обізнаності ЗМІ в темі недискримінації та розпалювання міжнаціональної ворожнечі, стимулюється їх активна участь у кампанії щодо інформування суспільства.

12. Забезпечення прав корінних народів, національних меншин та кочових народів України.

Законодавство у сфері національних меншин потребує удосконалення та приведення у відповідність до норм міжнародного права, врахування тематичних рекомендацій та висновків міжнародних організацій щодо України, визначення термінології, правового врегулювання статусу корінних та кочових народів України, налагодження системи моніторинг та аналізу у сфері етнополітики, вироблення сучасної регіональної етнополітики в рамках децентралізації та посилення діалогу між державними органами місцевого самоврядування та етнічними групами регіонів України.

Стратегічна мета

Знижено високий потенціал незадоволення етнонаціонального громадянського суспільства державною політикою у сфері міжнаціональних відносин та регіонального розвитку. Врегульовано інституційно-правові механізми реалізації державної етнополітики, визначено засади концепції багатокультурного суспільства та об'єднання нації, створено ефективну систему забезпечення та захисту прав корінних народів, національних меншин та кочових народів України, відбувається системний моніторинг та аналіз міжетнічної й культурної взаємодії, зміцнюється міжкультурний діалог між етнонаціональними групами та державоутворюючою нацією, підтримуються толерантні міжнаціональні відносини в українському суспільстві.

Очікувані результати:

- Переосмислено комплекс проблем, існуючих в етнонаціональній сфері, вироблено новий підхід до реалізації етнополітики з урахуванням нових соціально-політичних викликів демократичному та геополітичному розвитку країни;

- Вироблено консолідаційну стратегію об'єднання українського суспільства;

- Розроблено цілісну систему впровадження ефективних політико-адміністративних технологій з метою реалізації державної етнополітики, як на національному так і регіональному рівнях, включаючи вдосконалення взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування з інститутами етнічного громадянського суспільства;

- Створено ефективний механізм забезпечення, захисту прав корінних народів, національних меншин та кочових народів України, включаючи систему забезпечення громадянської рівноправності. Запроваджено ефективний державний інституційний механізм моніторингу та забезпечення прав меншин;

- Проведено аналіз реалізації права меншин на участь в публічному та соціально-політичному житті, на основі якого розроблені (пілотні) механізми для покращення реалізації цього права;

- Забезпечено інституціональну складову реалізації державної етнополітики, відпрацьовано механізми зворотного зв'язку між владою та етнопонаціональним суспільством, знижено етнопонаціональну напругу у регіональній площині;

- Створено ефективний механізм для участі національних меншин у суспільно-політичному житті країни та в демократичних процесах прийняття владних рішень;

- Розроблено нова мовна політика і прийнятий закон, що бере до уваги міжнародні стандарти захисту прав національних меншин, а також їх потребу в інтеграції;

- Розроблено та впроваджуються дієві інструменти з протидії національній, мовній, релігійній дискримінації та мові ворожнечі;

- Проводиться політика міжнаціональної толерантності;

- Розроблений і впроваджений прозорий механізм державної підтримки ЗМІ на мовах меншин.

16. Забезпечення права на освіту

Неналежний рівень доступу до освіти, якості та конкурентоспроможності освіти в нових економічних і соціокультурних умовах.

Стратегічна мета

Ефективна система забезпечення всебічного розвитку людини відповідно до природних та індивідуальних освітніх потреб особистості.

Очікувані результати:

- мережа дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів освіти відповідає потребам територіальної громади;

- відповідність змісту освіти потребам наявного та прогнозованого ринку праці;

- забезпечено можливість навчання впродовж життя;

- до навчальних програм охоплюють питання освіти в галузі прав людини, включаючи права дітей, етнопонаціонального розмаїття та гендерної рівності;

- реалізація рівних прав людини на освіту, без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності, національності, соціального і майнового стану, місця проживання та інших ознак.

- проведено аналіз потреб меншин у сфері освіти та розроблено необхідні механізми покращення реалізації освітніх прав національних меншин

- проводиться політика сприяння розвитку мережі дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовами національних меншин та поступовому збільшенню випуску підручників мовами національних меншин до обсягів, які відповідають наявним потребам.

- проводиться підвищення кваліфікації вчителів та викладачів з теми рівності, толерантності та протидії дискримінації;

- проведено аналіз освітніх програм та підручників в школах та інших навчальних закладах на предмет наявності дискримінаційних положень, проведено усунення таких положень;

-впроваджено в систему шкільної освіти та внесені зміни до навчальних програм підвищення кваліфікації теми рівності, прав людини, толерантності та протидії дискримінації;

-здійснюється громадський моніторинг викладання навчальних програм з теми рівності, прав людини, толерантності та протидії дискримінації;

Додаток
до вих. листа № 02-162
від 09.03.15 року

РЕКОМЕНДАЦІЇ **до Національної стратегії** **у сфері прав людини та Національного плану дій з її реалізації**

Гарантування прав людини є однією з найважливіших та найактуальніших завдань кожної держави, тому що людина є найвищою соціальною цінністю у суспільстві.

Принцип поваги прав та основоположних свобод є основним принципом міжнародного права, який зобов'язує держави поважати права осіб, які належать до національних меншин.

Паризька хартія для нової Європи, ухвалена на Конференції ОБСЄ у листопаді 1990 року, включила права національних меншин у число восьми пріоритетів на майбутнє для континенту.

Положення документів та стандартів, які формують міжнародну базу з захисту прав національних меншин, зобов'язують Україну вживати заходів для забезпечення особам, які належать до етнічного, релігійного та мовного розмаїття користування всіма правами людини та основними свободами в повному обсязі і без дискримінації.

Конвенція про захист національних меншин проголошує, що захист прав і свобод національних меншин є невід'ємною частиною міжнародного захисту прав людини, а забезпечення прав національних меншин є одним з найважливіших критеріїв, які враховуються при інтеграції в європейське співтовариство.

Боротьба з дискримінацією, нетерпимістю, ксенофобією, антисемітизмом, а також боротьба з переслідуванням за релігійними і ідеологічними мотивами та всіма формами расової та етнічної ненависті, є важливим елементом людського виміру, яке в свою чергу є важливим компонентом всеохоплюючої концепції безпеки на міжнародному та національному рівнях.

Виходячи із пріоритетів державної політики України в контексті євроінтеграційних прагнень держави, викладених у Плані дій Україна-ЄС та зобов'язань, наданих Україною Раді Європи дотримуватись своїх загальних обов'язків, включаючи ряд спеціальних зобов'язань, перелічених у Висновку Парламентської асамблеї №190 (1995), Рекомендації 1201 Парламентської Асамблеї Ради Європи 1993 року стосовно прав національних меншин та Додаткового протоколу до Європейської Конвенції про захист прав людини і основних свобод, принципи плюралістичної демократії, посилення стабільності шляхом забезпечення верховенства права, поваги та захисту до основних прав людини, гідності та цінності людської особистості, рівноправ'я чоловіків та жінок та рівності великих і малих націй є основою демократичного правління в країні.

Проект Закону «Про Концепцію державної етнонаціональної політики України», доопрацьований відповідно до Плану заходів із виконання обов'язків та зобов'язань України, що випливають з її членства в Раді Європи та схвалений у 2013 році Урядом, враховує міжнародні норми та стандарти у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина та вказує стратегічні напрями розвитку етнонаціональних відносин в Україні. Однак зазначений законопроект ще й досі не

ухвалений Верховною Радою України, але вже потребує доопрацювання у зв'язку із новими реаліями суспільно-політичної ситуації, що вказує на **потребу** у комплексній політичній програмі та **відсутність** дієвого механізму захисту прав національних меншин.

Враховуючи вищевикладене та приймаючи до уваги, що зобов'язання у сфері людського виміру, в тому числі в галузі захисту прав усіх осіб, що належать до меншин, та зобов'язання з толерантності та недискримінації, є одним з пріоритетів плану спільної роботи, прийнятих у Швейцарією та Сербією для їх головування в ОБСЄ в 2014 і 2015 роках, ми вважаємо, що права та свободи представників етнічного, релігійного та мовного розмаїття України повинні бути відповідним чином відображені у Національній стратегії з прав людини та гарантовано закріплені відповідними механізмами їх реалізації у Національному плані дій з реалізації зазначеної Стратегії.

Національна стратегія з прав людини повинна бути програмним документом зі зрозуміло прописаною термінологією, яка буде визначати національну політику в сфері захисту прав людини, закріплювати офіційну політику багатокультурності та задоволення основних прав і свобод усіх тих, хто проживають на території України. Одним із головних елементів Національної стратегії у сфері прав людини в Україні повинна стати концепція "української мозаїки" та "єдності в різноманітності".

Такий підхід дозволить забезпечити міжнаціональну злагоду в умовах етнокультурного розмаїття України.

Проект Стратегії не повинен залишатись на рівні декларацій, тому необхідно передбачати ефективні механізми її впровадження Стратегії у Національному плані дій, що є вкрай важливим для реалізації ефективної політики в сфері етнополітики.

На думку МГО «Інтернаціональний союз» Стратегія повинна стати ще одним кроком на шляху вдосконалення українського законодавства та адаптації його до міжнародних норм і стандартів, на яких постійно наголошують такі впливові міжнародні органи, як Венеціанська комісія ПАРС та ОБСЄ.

Незалучення громадських організацій, які представляють етнонаціональне, релігійне та мовне розмаїття України до Робочої групи або у якості консультантів, ще раз демонструє, що на державному рівні ще не утвердився системний, виважений погляд на національне питання. Не стали нормою при розробці та провадженні державної національної політики наголос на врахування громадської думки, прогноз і оцінку наслідків прийнятих рішень.

Приймаючи до уваги те, що утвердження та забезпечення прав і свобод громадян, представників різних національностей є одним з найважливіших обов'язків держави, заохочення та захист прав осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин, сприяють політичній та соціальній стабільності держав, в яких вони проживають та враховуючи, що Національна стратегія у сфері прав людини стане єдиним документом, який відобразить тлумачення та відповідне відображення прав та свобод усіх громадян України, а також надасть правотворцям, державним службовцям та громадянському суспільству єдине розуміння принципів, цілей, напрямів державної політики у сфері прав людини, унеможливить появу суперечливих положень у законах та підзаконних актах та довільне тлумачення розуміння основних прав і свобод громадян України, пропонуємо розглянути наступні рекомендації для подальшого врахування під час розробки Національної стратегії з прав людини та Національного плану дій з її реалізації:

**Загальний коментар до Національної стратегії з прав людини
(далі-Стратегія):**

- Рекомендувати Президенту України продовжити термін розробки Стратегії у зв'язку із необхідністю доопрацювання низки важливих питань, які підлягають обов'язковому включенню до Стратегії;
- Включити представників національних меншин до складу Робочої групи утвореної з метою забезпечення виконання доручення Прем'єр-міністра України від 23 жовтня 2014 року №38925/2/1-14 та на виконання Указу Президента України № 811/2014 «Про розроблення Національної стратегії у сфері прав людини»;
- Внести фундаментальні і "компенсаторні" права меншин до Стратегії;
- Визначити у Стратегії засади концепції багатокультурного суспільства. Розробити національну Концепцію багатокультурності, яка буде відповідати сучасним суспільно-політичним викликам України та формувати багатокультурну та багатонаціональну свідомість української нації. Концепція повинна стати невід'ємною частиною Національної стратегії у сфері прав людини;
- Передбачити у Стратегії право національних меншин на реалізацію програми "позитивних дій", програми дослідження "етнічної спадщини" та програми двомовного навчання, які повинні становити наріжну лінію урядової політики у сфері етнонаціонального розвитку.
- Імплементувати до Стратегії основні положення актів «м'якого права» та надіслати проект розробленої Стратегії на отримання експертних висновків від відповідних міжнародних організацій;
- Розробити моніторинговий механізм відстеження процесу імплементації Національного плану дій з реалізації Національної стратегії;
- Передбачити моніторинговий механізм контролю за виконанням рекомендацій міжнародних інституцій щодо задоволення основних прав і свобод, усіх осіб, які проживають на території України;
- Підтвердити, що серед завдань Національної стратегії з прав людини є боротьба із дискримінацією за всіма ознаками;
- Підкреслити, що Стратегія охоплює всі уразливі групи населення України, включаючи осіб без громадянства;
- Замінити термін «громадяни» більш широким поняттям, бо Стратегія зосереджується лише на правах та можливостях "громадян", при цьому, про права осіб без громадянства чи громадян інших держав не згадується взагалі;
- Визначити термін для позначення етнонаціонального, релігійного та мовного розмаїття України у Стратегії. Необхідно провести консультації із громадськістю та науковцями з метою визначення термінології для етнічного, релігійного та мовного розмаїття, яка буде базуватись на недискримінаційному підході. Цей підхід, також повинен приймати до уваги необхідність включення мігрантів, які прибули в Україну після розпаду Радянського Союзу, але не є "традиційними" національними меншинами та передбачити права нововиниклих етнічних груп;
- Організувати консультації експертів з питання про способи боротьби з порушеннями основних прав.

Загальний коментар до Національного плану дій з реалізації Національної стратегії з прав людини

- Розробити опис механізмів впровадження політики, визначеної у Національній стратегії з прав людини. Запропоновані механізми впровадження повинні носити не декларативний характер, а повинні бути вимірними та оціненими.

- Визначити суб'єктів, механізми та ресурсне забезпечення реалізації Національного плану дій у сфері прав людини.

ДО ПРЕАМБУЛИ

- Перелічити документи, які гарантують права національних меншин на міжнародному рівні та зазначити, що права людини не обмежуються недискримінаційним ставленням до осіб, а передбачають також колективне наділення етнічних меншин освітніми, соціальними та політичними правами.

- Зазначити, що права можуть здійснюватися особами, які належать до меншин як індивідуально, так і спільно з іншими членами цієї групи.

- Окремим параграфом визначити права осіб, що належать до меншин.

- Відзначити, що відповідно до Декларації про права меншин держави повинні охороняти на своїх територіях існування, національну або етнічну самобутність меншин, заохочувати створення умов для розвитку цієї самобутності; вживати належних законодавчих та інших заходів для досягнення цих цілей.

ПРАВА ОСІБ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ДО МЕНШИН

Відповідно до Декларації ООН про права осіб, які належать до національних або етнічних, релігійних і мовних меншин 1992 р особи мають такі права:

- Користуватися надбанням своєї культури;
- Сповідувати свою релігію;
- Використовувати свою мову в приватному житті та публічно;
- Брати активну участь у культурному, релігійному, суспільного, економічного і державного життя;
- Брати участь у прийнятті рішень на національному та регіональному рівні;
- Створювати свої власні об'єднання в рамках національного закону;
- Підтримувати контакти з громадянами інших держав, з якими вони зв'язані національними, етнічними, релігійними або мовними узами (ст. 2).

ПРАВО НА ЗАХИСТ ТА ПОВАГУ

Відзначити, що всі люди рівні перед законом і мають право, без будь-якої дискримінації на рівний захист закону, підкреслити цінність різноманіття та ключову роль суспільства у відповідь на нові виклики зростаючої нетерпимості.

- Гарантувати всім особам, які проживають на території України рівний і ефективний захист проти дискримінації за будь-якою ознакою;

- Визначити у Стратегії засади концепції багатокультурного суспільства;

- Забезпечити реалізацію додаткових заходів щодо вдосконалення правового регулювання міжнародних відносин відповідно до Плану заходів із виконання обов'язків та зобов'язань України, що випливають з її членства в Раді Європи, із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 505/2011 від 27.04.2011.

- Закласти теоретико-концептуальні засади розвитку поліетнічного суспільства, які є основою для вибудовування політико-правового поля вирішення етнічних проблем.

Механізм реалізації, прийняття:

Дієвим механізмом захисту прав національних меншин у частини їх захисту та права на повагу стануть наступні кроки:

- Перегляд Концепції державної етнонаціональної політики України на відповідність нинішнім політичним реаліям та новим викликам. Розробка реальних та дієвих механізмів реалізації загальних декларацій, принципів та завдань, які характеризують специфіку і спрямованість державної етнонаціональної політики України;

- Виведення Концепції на якісно новий рівень етнонаціональної політики, що відповідає вимогам стратегії європейської інтеграції, цілям та змісту реформам, які плануються до реалізації в державі;

- Прийняття нового Закону про державну етнонаціональну політику України;

- Прийняття нового Закону про національні меншини в Україні з урахуванням висновків Венеціанської Комісії;

- Прийняття закону про національно-культурні автономії;

- Внесення змін до інших нормативних актів, спрямованих на забезпечення політичних, культурних та інших прав національних меншин;

- Налагодження тісної співпраці між органами державної влади та представниками національних меншин, з активним залученням органами влади представників громадянського суспільства до участі у прийнятті владних рішень;

- Поглиблення системної співпраці з міжнародними інститутами та організаціями, діяльність яких направлена на підтримку демократії та забезпечення стандартів міжнародної поведінки та зобов'язань поваги до прав людини й основних свобод, оптимізації законодавчих ініціатив у цих сферах;

- Невідкладне проведення реформ у судовій системі та правоохоронних органах;

- Реформування непрозорого механізму виділення коштів на фінансування заходів з відтворення культури національних меншин;

- Збільшення обсягів фінансування існуючих бюджетних програм, пов'язаних з підтримкою національних меншин.

ПРАВО НА НЕДИСКРИМІНАЦІЮ

Суспільство швидко змінюється і старі ризики виникають у новій формі. Тому боротьба з дискримінацією, расизмом, ксенофобією і нетерпимістю завжди повинна бути у пріоритетах держави. Всі люди рівні перед законом і мають право, на рівний захист закону без дискримінації.

Боротьба проти всіх форм расової та етнічної ненависті, антисемітизму, ксенофобію і дискримінацію проти кого-небудь, а також переслідування за релігійними і ідеологічними мотивами, гарантії всім особам, які проживають на території України рівний і ефективний захист проти дискримінації за будь-якою ознакою повинні бути обов'язково відображені у Національній стратегії з прав людини.

Механізм реалізації:

- Розробка належних та ефективних механізмів та інструментів для боротьби і запобігання нетерпимості та дискримінації щодо мусульман, християн і представників інших релігій, расизму, ксенофобії, антисемітизму, рома та мігрантів, враховуючи рекомендації, розроблених в ході робочих нарад громадянського суспільства, проведених ОБСЄ в 2014 році;

- Розробка рекомендацій щодо врахування принципу недискримінації під час прийняття нормативно-правових актів;

- Використання політики «позитивних дій» як засобу ефективного запобігання прямої чи непрямой дискримінації національних меншин (спираючись на дві «антидискримінаційні» директиви Європейського Союзу 2000-го року);

- Використання політики «позитивних дій» при вирішенні питання "меншини в меншині", наприклад етнічних українців, які проживають в АР Крим або україномовне населення на у східних регіонах України (Донецький та Луганський регіони) чиї соціокультурні та етномовні права незадоволені належним чином;

- Розробка керівних принципів в галузі боротьби з расизмом, ксенофобією, дискримінацією за всіма ознаками, злочинами на ґрунті ненависті та інших форм нетерпимості з використанням міжнародного досвіду у цій сфері;

- Розробка комплексного плану дій на національному та місцевому рівнях щодо з боротьби з расизмом, ксенофобією, дискримінацією за всіма ознаками, злочини на ґрунті ненависті та інших форм нетерпимості;

- Залучення представників національного, релігійного та мовного розмаїття до реалізації інформаційної програми із боротьби з усіма формами дискримінації, расизму, ксенофобії, нетерпимості та злочинів на ґрунті ненависті, а також розглянути ці зобов'язання в цілях вирішення нових форм і проявів цих явищ з тим, щоб захистити всі меншини від дискримінації.

- Відображення вищезазначених принципів у базовій освіті та молодіжній політиці, в тому числі включаючи розробку освітніх матеріалів в галузі викладання антисемітизму, Голокосту, освіти проти ісламофобії та прав людини для різних соціальних і професійних груп;

- Проведення просвітницької та навчальної роботи з державними органами;

- Продовження співпраці з відповідними органами та інститутами міжнародних організацій;

- Декларування та вжиття відповідних законодавчих заходів щодо можливості покарання політичних діячів та публічних осіб, які систематично використовують мову ненависті і генерують широкий громадський резонанс;

- Введення обов'язкового зобов'язання державних органів збільшити видимість своєї роботи і зміцнювати свою співпрацю з громадянським суспільством;

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

ДОТРИМАННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАНЬ

- Удосконалити чинні закони, які регулюють порядок створення та діяльності неприбуткових організацій (благодійних, громадських та релігійних організацій);

- Переглянути критерії, за якими громадські організації звільняються від оподаткування податком на прибуток підприємств визначені суб'єктивно, без урахування відповідного зарубіжного досвіду;

- Виключити подвійну реєстрацію громадських організацій, штучний поділ організацій на організації з всеукраїнським та місцевим статусом;

- Удосконалити вимоги до статутів громадських організацій та узгодити вимоги, які ставляться до благодійних, громадських та релігійних організацій.

ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН ДО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

- Гарантувати участь національного, релігійного та мовного розмаїття як невід'ємної частини громадянського суспільства України, у процесі прийняття суспільно-політичних рішень, в тому числі через організації громадянського суспільства.

- Вдосконалити рівень співпраці національно-культурних громадських організацій, з органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями.

Механізм реалізації

- Імплементувати до Стратегії основні положення Європейської хартії місцевого самоврядування та 12 принципів доброго самоврядування на місцевому рівні, які гарантують права громадянського суспільства на участь у прийнятті владних рішень;

- Залучати представників національно – культурних товариств до участі у громадських радах, експертних радах, проводити очні консультації.

ПРАВО НА УЧАСТЬ

Особи, що належать до етнонаціонального, релігійного та мовного розмаїття мають право на ефективну участь в управлінні державою, використання мов меншин як засобу комунікації в телерадіомовленні активної участі в культурному, релігійному, громадському, економічному та державному житті.

У Стратегії повинні гарантуватись права осіб, які належать до національних меншин, на участь у державних справах, включаючи право голосу та право балотуватися на виборні посади на недискримінаційній основі.

Механізм реалізації:

- Вживати належні заходи щодо розширення участі національних меншин у суспільно-політичному житті на регіональному та місцевому рівнях;

- Забезпечувати прийняття структурами регіональних і місцевих органів управління рішення, які були б доступними для населення;

- Організовувати консультативні органи, які можуть виступати каналом комунікації між державною владою та національними меншинами.

ПРАВО НА ПРЕДСТАВНИЦТВО

Лундські рекомендації пропонують закріплення положень, відповідно до яких держава повинна забезпечити меншинам доступ до реальних важелів впливу на рівні центральної влади, а за потреби забезпечити й спеціальні механізми. Ці механізми можуть включати: спеціальні форми представництва національних меншин; закріплення за національними меншинами офіційної або неофіційної квоти місць у Кабінеті Міністрів; забезпечення інтересів меншин, наприклад, шляхом введення посад, компетенція яких дозволяє справляти вплив на врегулювання справ національних меншин; ужиття спеціальних

заходів для залучення представників національних меншин до роботи в державних органах.

За умови компактного проживання меншин, їх представництво може бути забезпечене шляхом створення одномандатного округу. Кордони виборчих округів повинні проводитися так, щоб це відповідало інтересам справедливого представництва національних меншин.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року в пункті 1 статті 44 делегує районним та обласним місцевим державним адміністраціям повноваження відповідних рад щодо підготовки та винесення на розгляд ради програм національно-культурного розвитку національних меншин у місцях їх компактного проживання.

Виявляється доцільним запровадження більш ефективних механізмів імплементації та розвитку положень українського законодавства стосовно забезпечення представництва меншин.

Механізм реалізації

- Передбачити механізми формування округів у місцях компактного проживання національних меншин з урахуванням демографічних особливостей районів;

- Підвищення кваліфікації керівників РДА з метою підвищення їх обізнаності щодо етнічних особливостей районів, де компактно проживають національні меншини;

- Використання елементів політики позитивних дій, а саме залучення представників етнонаціонального, релігійного, мовного розмаїття до сфери державного управління;

- Забезпечити дотриманням основних прав меншин в контексті виборів.

- Забезпечення представництва національних меншин у парламенті та в органах місцевого врядування;

- Деталізування механізму виборів представників від національних меншин до парламенту;

- Забезпечення права національних меншин на "подвійну концепцію забезпечення прав меншин", коли представники національних меншин можуть голосувати за управлінців своєї національної общини. Тобто, з одного боку, їм надається загальне право голосу, а з іншого – право на "представництво інтересів" шляхом обрання представників національних меншин до органів законодавчої та виконавчої влади регіонального й локального рівня.

- Розвищення механізмів спостереження з метою забезпечення виконання зобов'язань за справедливих і демократичних виборів.

ПРАВО НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОПРАВНОСТІ

- Втілення в життя Рекомендації № Rec(2003)3 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам «Про збалансоване представництво чоловіків і жінок в процесі прийняття політичних та суспільних рішень»;

- Запровадження законодавчих механізмів, які б гарантували виконання Конвенції МОП № 100 «Про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності» 1951 року (Україна приєдналась до Конвенції в 1956 році), а також Рекомендації МОП № 165 1981 року щодо рівних можливостей та рівного ставлення до працюючих чоловіків і жінок: працівники із сімейними обов'язками,

Конвенції МОП № 156 «Про рівне ставлення та рівні можливості для працюючих чоловіків та жінок: працівники із сімейними обов'язками»;

- Закріплення необхідності подальшого реформування виборчого законодавства;
- Підвищення ефективності парламентського контролю;
- Реформування місцевого самоврядування;

ПРАВО НА ОСВІТУ

У зв'язку із збереженням високих темпів мовної і культурної асиміляції переважної більшості національних спільнот у бік російських мовних і культурних зразків, представники національних меншин повинні мати належні можливості для вивчення своєї рідної мови та навчання нею.

Питання освіти для представників меншин і проблема використання мов меншин, велике значення для збереження й розвитку самобутності осіб, які належать до національних меншин.

Існує нагальна необхідність закріплення у Стратегії права національних меншин на вивчення історії, мови та культури меншини до якої вони належать.

Механізм реалізації:

- Вжиття відповідних заходів з метою стимулювання вивчення історії, традицій, мови та культури меншин;
- Збільшення часів рідної мови меншини, використання мов меншин, що представляють особливе значення для збереження й розвитку їхньої самобутності, оптимізації участі національних меншин в управлінні державою та використання мов меншин як засобу комунікації в телерадіомовленні, діяльності поліції в умовах поліетнічного суспільства.
- Розробка рекомендації щодо перегляду шкільних програм з метою усунення елементів, які можуть сприяти негативні стереотипи, ненависті і нетерпимості, і зміцнення заходів по боротьбі зі знуцаннями;
- Підвищення професійного рівня знань вчителів, які викладають національним меншинам;
- Удосконалення навчальної програми, за якою проводиться навчання рідною мовою меншини.

ПРАВО НА САМОВИЗНАЧЕННЯ

Рамкова конвенція про захист національних меншин 1995 р. (далі - Рамкова конвенція), в якій закріплено право будь-якої особи, яка належить до меншості, вільно розглядати чи не розглядати себе таким. Така приналежність не впливає на рівність перед законом і не тягне за собою будь-якої дискримінації.

Механізм реалізації:

- Створення державою умов для підтримки та розвитку культури і основних елементів самобутності меншин;
- Контроль за не вживанням заходів, націлених на асиміляцію осіб, що належать до меншин, всупереч їх волі. Такі особи мають право підтримувати транскордонні контакти з особами за кордоном, що розділяють їх культурну спадщину. При здійсненні своїх прав такі особи зобов'язані дотримуватися законів своєї країни. Вони не можуть займатися діяльністю, яка суперечить таким

принципам міжнародного права, як принципи територіальної цілісності і політичної незалежності держав.

- Створення умов для збереження і розвитку специфічних рис побуту і культури країн національних спільнот.

ПРАВО НА ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Національні меншини мають право висловлювати свої особливості й розвивати свої культуру, мову, релігію, традиції і звичаї, за винятком тих випадків, коли конкретна діяльність здійснюється в порушення національного або міжнародного права.

Механізм реалізації: З метою забезпечення права національних меншин на збереження культурної спадщини, розробити закон щодо вивчення етнічної спадщини населення України, а саме:

- створювати наукові центри з вивчення історії та культури різних етнічних груп;
- заснування радіо та телевізійних програм мовами вихідців з інших країн;
- призначення представників расових і етнічних груп на вищі державні посади;
- надання деяких переваги вихідцям із кольорових меншин при наймі на роботу та вступі до вищих навчальних закладів тощо в рамках програми "позитивних дій".
- всебічне сприяння розвитку суспільного мовлення.

Приймаючи до уваги готовність представників державних органів, які входять до складу Робочої групи з розробки Стратегії співпрацювати із громадянським суспільством, просимо враховувати вищезазначені рекомендації під час розробки пропозицій щодо формування державної політики в сфері прав людини та всебічно сприяти втіленню наведених рекомендацій у життя.

Висловлюємо надію на те, що запропоновані механізми будуть покладені в основу Національного плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини та сприятимуть налагодженню реалізації конституційних прав усіх осіб, які проживають на території України.

З повагою

Голова правління

Л.О. АБРАМОВИЧ

Голові Комітету Верховної Ради України

з питань прав людини, національних меншин і
міжнародних відносин

Григорію Михайловичу НЕМИРІ

Вих. №95 від 9 березня 2014 року

Шановний Григорію Михайловичу!

Цим висловлюю Вам свою повагу та звертаюся щодо проекту Національної стратегії у сфері прав людини (надалі – Стратегії), яка була винесена на комітетські слухання 4 березня 2015 року.

Насамперед, маю відзначити великий обсяг роботи, яка передувала винесенню на комітетські слухання проекту документу, та була проведена за активною участю громадськості, і в тому числі наших експертів. Водночас, маю кілька зауважень та сподіваюся, що вони стануть в нагоді при доопрацюванні майбутнього законопроекту для відповідності стандарту “якості закону”.

1. **Пріоритети.** Цілком зрозуміло, що Стратегія має визначити ключові пріоритети державної політики у сфері прав людини на наступні кілька років та не має на меті перерахувати усі існуючі права та свободи. Критерії, за якими визначаються дані пріоритети, сформульовані у розділі “Загальні положення” проекту документу. Водночас, з тексту не зрозуміло, яким чином дані критерії були застосовані при виборі тих чи інших прав. Наприклад, проект передбачає забезпечення прав національних меншин, водночас не містить згадки про корінні народи, зокрема, кримськотатарський, який піддається переслідуванням з боку окупаційної влади.

Також попри формальну згадку в назві п.24, проект не визначає в описі забезпечення прав населення, яке проживає на так званих “прикордонних територіях”. І це попри те, що тільки за офіційними даними станом на 7 лютого 2015 року із близько 7 тисяч загиблих під час війни, 5600 становить мирне цивільне населення.

www.ccl.org.ua
01004, Україна, Київ, Басейна 9-г, оф.25
тел./факс: (+38044)-246-71-36

2. Структура та зміст. З огляду на складність поставленої задачі автори проекту застосували змішану структуру, в якій використовуються в якості категорій - права людини, реформа окремих державних органів та конкретні завдання. Водночас, обсяг та зміст окремих пунктів часто дублюють один одного. Так, очікувані результати п.1 повністю співпадають із змістом п.5. Впадає в очі і різний рівень деталізації окремих пунктів, що належить привести до одного рівня узагальнення. Так, наприклад, непорівнюваними є описи п. 4, в якому вписані підходи для реформування судової системи, та п. 23, який обмежується абстрактним формулюванням захисту через "міжнародно-правові механізми".
3. Принципи. Важливо відзначити, що текст проекту має відповідати проголошеним у ньому принципам конкретності та досяжності, вимірюваності стратегічних цілей. У цілому ряді пунктів ці принципи просто не дотримуються, що не може не вплинути на якість документу. Попри те, що кроки для реалізації Стратегії будуть детально вписані у майбутньому Плані дій, такий рівень формулювання положень Стратегії залишає широкий простір для двозначного трактування та унеможливає реальне визначення ефективності її виконання.
4. Окремо варто відзначити, що в Стратегії не знайшли свого відображення міжнародно-правові зобов'язання України, які, у свою чергу, і є тими згаданими в тексті можливими "міжнародно-правовими механізмами" для захисту громадян України. Попри те, що їх виконання є актуальним у світлі нових викликів, які постали перед нами після воєнного вторгнення Російської Федерації. У першу чергу, варто згадати ратифікацію Римського статуту Міжнародного кримінального суду та Конвенцію ООН для захисту всіх осіб від насильницьких зникнень.

З повагою,

Голова Правління

Центру Громадянських Свобод

О.МАТВІЙЧУК

International Organization for Migration (IOM)
"Migration for the Benefit of All"

№ 2015/223

To: Ms. Nataliya SEVOSTIANOVA
First Deputy Minister of Justice of Ukraine

5 March 2015

504-28/15-460(54480)
12.03.15

Cc: Mr. Grygoriy NEMYRIA
Head of the Committee on Human Rights, National
Minorities and Interethnic Relations of the
Verkhovna Rada of Ukraine

Dear Ms. Sevostianova

The International Organization for Migration (IOM) Mission in Ukraine presents its compliments to the Ministry of Justice of Ukraine and you personally and has the honor to address you with the following:

We are cognizant and thankful for the efforts of the Ministry with regard to the development of the 'Draft National Human Rights Strategy'.

However, we would like to draw your attention to the absence of such category as **foreigners** in the paragraph 20 about guarantees rights of refugees, persons in need of complementary protection, and stateless persons in the Draft as of 27 February 2015.

We do understand the strategic nature of the document that might not include all categories. At the same time *rights and freedoms of migrants* are mentioned in the National Action Plan of Ukraine on Implementation of the Visa Liberalization Agreement with the European Union. Moreover, in the context of the recent conflict on the East of Ukraine, foreigners are part of the vulnerable groups that desperately need protection of their rights.

Saying that, we kindly request all involved parties to consider the opportunity to add **foreigners** to the list of categories mentioned in the paragraph 20 of the Strategy to the Final version of the paper. Please see our version of the paragraph 20 in the annex.

Should you have any questions or require any additional information, please contact Ms. Yana Salakhova, Specialist on Combating racism and Xenophobia (Tel: 568 5015, Fax: 568 5016, E-mail: ysalakhova@iom.int).

The IOM Mission in Ukraine avails itself of this opportunity to renew to the Ministry of Justice of Ukraine the assurance of its highest consideration and express hope for further cooperation.

Manfred PROFAZI
Chief of Mission

Annex: text of the paragraph 20 of the National Human Rights Strategy, 1 page

IOM Mission in Ukraine
8 Mykhailivska St., Kyiv 01001, Ukraine
Tel: +38.044.568.5015 • Fax: +38.044.568.5016
E-mail: iomkiev@iom.int • Web: www.iom.org.ua

54480

**Запропонована редакція тексту пункту 20 Національної стратегії у сфері прав людини
(запропоновані зміни виділені жирним шрифтом)**

Забезпечення прав біженців, осіб, які потребують додаткового захисту, **іноземців** та осіб без громадянства

Забезпечення правового та соціального захисту біженців, осіб, які потребують додаткового захисту, **іноземців** та осіб без громадянства потребує удосконалення з урахування міжнародних стандартів. Потребує покращення процедура визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, не створено ефективних механізмів інтеграції в українське суспільство, біженців, осіб, які потребують додаткового захисту, **іноземців** та осіб без громадянства, не забезпечується належним чином реалізація їх права на працю, охорону здоров'я, інших прав та основоположних свобод.

Стратегічна мета

Забезпечення правового та соціального захисту біженців, осіб, які потребують додаткового захисту, **іноземців** та осіб без громадянства

Очікувані результати:

- Законодавство з питань, що стосується біженців, осіб, які потребують додаткового захисту, **іноземців** та осіб без громадянства удосконалено відповідно до міжнародних стандартів;
- Впроваджуються заходи для інтеграції в українське суспільство біженців, осіб, які потребують додаткового захисту, **іноземців** та осіб без громадянства
- Забезпечується доступ до охорони здоров'я, освіти та право на працю біженців, осіб, які потребують додаткового захисту, **іноземців** та осіб без громадянства

International Organization for Migration (IOM)
Міжнародна організація з міграції (МОМ)
“Міграція для загального блага”

№ 2015/223

Першому заступникові Міністра юстиції України
СЕВОСТЬЯНОВІЙ Н.І.

5 березня 2015 р.

Копія: Голові Комітету Верховної Ради України з
питань прав людини, національних меншин та
міжнародних відносин
НЕМИРІ Г.М.

Шановна Наталіє Іларіонівно!

Представництво Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні засвідчує свою повагу Міністерству юстиції України і Вам особисто та має честь звернутися із наступним.

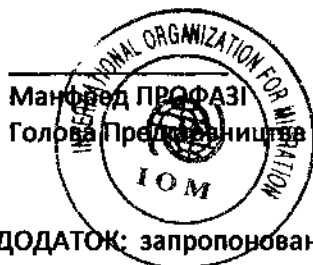
МОМ високо цінує зусилля Міністерства з розробки проекту Національної стратегії у сфері прав людини. Разом з тим, ми хочемо висловити занепокоєння щодо відсутності категорії «іноземці» у пункті 20. Забезпечення прав біженців, осіб, які потребують додаткового захисту, та осіб без громадянства у проекті від 27 лютого 2015 року.

Ми розуміємо стратегічну природу документа, який не може включати усі категорії. Водночас *права та свободи мігрантів* вказуються окремим розділом у Національному Плану з виконання плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України. Окрім того, в контексті конфлікту на Сході України, іноземці є частиною вразливих груп, які конче потребують захисту своїх прав.

З огляду на це, ми звертаємось з проханням до усіх задіяних сторін розглянути можливість додати іноземців до переліку категорій згаданих у пункті 20 фінальної версії Стратегії. Будь-ласка, дивіться в додатку запропонований текст пункту 20.

У разі виникнення будь-яких питань або потреби в наданні додаткової інформації, будь ласка, звертайтеся до пані Яни Салахової, спеціалістки з протидії расизму та ксенофобії (тел.: 568 5015, факс: 568 5016, e-mail: ysalakhova@iom.int).

Представництво МОМ в Україні користується цією нагодою щоб запевнити Міністерство юстиції та Вас в нашій найвищій повазі та висловити сподівання на подальшу успішну співпрацю.

ДОДАТОК: запропонований текст пункту 20 Національної стратегії у сфері прав людини, 1 сторінка

Представництво МОМ в Україні
Україна, Київ 01001, вул. Михайлівська 8
Тел.: +38.044.568.5015 • Факс: +38.044.568.5016
E-mail: iomkiev@iom.int • Web: www.iom.org.ua